

Bohaterem być kiedyś i dziś

BohaterON w Twojej Szkole 2023

Nauczycielko/Nauczycielu

otrzymujesz materiały edukacyjne przygotowane w ramach akcji BohaterON w Twojej Szkole 2023, z pomocą których przeprowadzisz zajęcia z zakresu edukacji historyczno – patriotycznej.

„Bohaterem być kiedyś i dziś” to propozycja 60-minutowej lekcji rekomendowanej dla klas 1, 2 i 3 szkoły podstawowej.

Podstawą scenariusza jest opowiadanie Elizy Piotrowskiej „Jak zostałem bohaterem”. Pierwszoosobowy narrator to ciekawy świata 8-letni Leon mieszkający w Warszawie. Chłopiec dzięki opowieściom przyszywanej babci Anastazji oraz przyjaźni z rówieśnikiem Helmerem z Angoli poznaje uniwersalne znaczenie takich pojęć jak ojczyzna i bohaterstwo. Wykazuje się również czujnością i odwagą, gdy z pomocą policjantów udaje mu się złapać osiedlowego złodziejaską, co sprawia, że 11 listopada staje się jego ulubionym dniem w roku. Dniem prawdziwego bohaterstwa! Za pośrednictwem obrazowego i humorystycznego języka najmłodszy uczeń dowiedzą się, czy można zostać bohaterem, nawet, gdy nie ma wojny i jest się dzieckiem.

W trosce o odbiorców naszych materiałów zadaliśmy, aby omawiane treści oraz użyte narzędzia odpowiadały ich możliwościom poznawczym.

Dziękujemy za włączanie z nami historii! Łącząc siły możemy sprawić, że stanie się ona żywa, zrozumiała i inspirująca.

Zespół **BohaterON**

Wskazówki dla prowadzącej/ego zajęcia:

Poruszając tematykę wojenną z tak młodym odbiorcą, należy zachować szczególną ostrożność i uważność. Na tym etapie edukacyjnym powinniśmy rozmawiać z dzieckiem o wartościach (dobro, przyjaźń, współczucie, sprawiedliwość), czy trudnych sytuacjach (tęsknota za bliskimi, konieczność przeprowadzki, utrata kogoś lub czegoś, kontakt z przemocą) w kontekście II wojny światowej, a nie przekazywać wiedzę historyczną na jej temat.

Opowiadanie „Jak zostałem bohaterem” w sposób delikatny i skupiony na pamięci historycznej porusza kwestie związane z przeszłością naszego kraju, jednak i w przypadku tak subtelnych opisów należy zadbać o bezpieczeństwo emocjonalne dziecka. Stwórz w klasie spokojną i bezpieczną przestrzeń do wspólnego poznania opowieści Leona oraz do rozmowy po obejrzeniu materiału. W tym wieku dzieci prezentują naturalną potrzebę poznawania świata, co za tym idzie, bądź gotowa/gotowy na pytania. Nie unikaj odpowiedzi, pamiętaj jednak o tym, aby udzielone wyjaśnienia związane z wojną nie były w żaden sposób szczegółowe, ani nie odnosiły się do czasów teraźniejszych (np. porównania do aktualnej sytuacji w Ukrainie).

Tekst ma przede wszystkim pomóc w kształtowaniu u najmłodszych postaw związanych z empatią i wrażliwością na innych. Pomóż dziecku nazwać pojawiające się emocje i omówcie je razem np. „Widzę, że jesteś smutny, zły”, „Wydają mi się, że czujesz, że to niesprawiedliwe”. Wyraż zrozumienie i akceptację wobec wszystkich uczuć, jakie się pojawią. Przeanalizuj te elementy opowieści, które mogą wywoływać trudne odczucia (smutek, strach, niepokój itp.). Jeśli w trakcie zauważysz, że dziecko jest wystraszone czy reaguje płaczem udziel mu wsparcia i umocnij poczucie bezpieczeństwa. Podkreśl, że wojna dawno minęła i teraz jest bezpiecznie, a dziecku nic nie grozi. Potrzebne może być również przekierowanie uwagi na coś innego np. odreagowanie w formie działań twórczych.

Konsultacje psychologiczne: Magdalena Ostapczuk

Bohaterem być kiedyś i dziś

Czas trwania

dwie jednostki lekcyjne, około 60 minut

Autorka

Aleksandra Tunikowska – wieloletni doradca metodyczny w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym, edukator, dyrektor Terapeutycznej Szkoły Podstawowej, współautorka podręcznika dla dzieci: „Sześćioletni Odkrywca” i wielu innych materiałów dydaktycznych.

Grupa docelowa

uczniowie klas pierwszych, drugich i trzecich szkół podstawowych

Materiały do zajęć

- komputer z głośnikami i dostępem do Internetu
- ekran
- kredki lub mazaki do kolorowania

Materiały dydaktyczne

- opowiadanie [Elizy Piotrowskiej „Jak zostałem bohaterem”](#)
- karta pracy z ilustracjami – załącznik nr 1
- po dwa kartoniki wykonane z kolorowego papieru – czerwony i biały dla każdego ucznia
- kolorowanka BohaterON w Twojej Szkole 2023 – załącznik nr 2

Cele lekcji

Uczeń/uczenica po zajęciach:

- rozwija umiejętność słuchania ze zrozumieniem,
 - potrafi definiować pojęcia: ojczyzna, historia, wolność i niepodległość, bohater narodowy,
 - rozumie pojęcie „patriotyzm” i wie, jak zachowuje się patriota,
 - przekona się, że bohaterem można być każdego dnia.
-

→ Przebieg zajęć

Materiał edukacyjny 15 min

Uczniowie poznają treść opowiadania [Elizy Piotrowskiej „Jak zostałem bohaterem”](#). Materiał został udostępniony do pobrania ze strony oraz na kanał BohaterON w serwisie YouTube w postaci audiobooka uzupełnionego ilustracjami. Nauczyciel może samodzielnie przeczytać tekst uczniom, włączyć go do wysłuchania lub zaplanować oglądanie.

Zadania do materiału 15 min

Wykonaj z dziećmi ćwiczenia, które pomogą uporządkować przebieg wydarzeń w opowiadaniu i sprawdzą, na ile było ono dla nich zrozumiałe.

Ćwiczenie 1

Rozdaj dzieciom wydrukowaną kartę pracy z ilustracjami – załącznik nr 1. Poproś o ponumerowanie ilustracji w takiej kolejności, w jakiej zapamiętały wydarzenia z opowiadania. Uczniowie mogą wykonać zadanie samodzielnie lub w parach. Kartę pracy można również wyświetlić na ekranie i wspólnie sprawdzić kolejność.

Ćwiczenie 2

Rozdaj każdemu uczniowi po dwa kartoniki - czerwony i biały - oraz wytłumacz ich znaczenie. Podniesienie ręki z czerwonym kartonikiem oznacza - FAŁSZ, z białym – PRAWDA. W trakcie ćwiczenia głośno odczytaj poniższe zdania związane tematycznie z opowiadaniem, a dzieci zgodnie ze swoimi spostrzeżeniami i posiadaną wiedzą unoszą czerwony lub biały kartonik.

1. Główny bohater opowiadania ma na imię Leon i chodzi jeszcze do przedszkola. (*Falsz*)
2. Leon i nowy uczeń w klasie – Helmer bardzo szybko się zaprzyjaźnili. (*Prawda*)
3. Dziadek Leona brał udział w Powstaniu Warszawskim. (*Prawda*)
4. Złodziej, który chciał okraść babcię Anastazję udawał listonosza. (*Falsz*)
5. Fałszywego hydraulika udało się złapać dzięki pomocy sąsiadów. (*Falsz*)
6. Policjant nazwał Leona i Helmera prawdziwymi bohaterami. (*Prawda*)
7. Dzień Niepodległości obchodzony jest w Polsce i w Angoli tego samego dnia – 11 listopada. (*Prawda*)

Rozmowa 15 min

Na tym etapie lekcji porozmawiaj z uczniami na temat znaczenia słów, które pojawiają się w opowiadaniu oraz są tematycznie z nim związane. W klasie 2 i 3 każde ze słów możesz zapisywać na tablicy, a podawane przez uczniów skojarzenia notować w postaci prostej mapy myśli.

Zagadnienia i pytania pomocnicze:

OJCZYŻNA

Czy ojczyzna to jakieś konkretne miejsce? Czy ma jakieś charakterystyczne elementy, które odróżniają ją od innych ojczyzn? Czy każdy człowiek ma swoją ojczyznę?

HISTORIA

Jakich historii lubił słuchać Leon i czego mógł się z nich dowiedzieć? Czy my również możemy dowiedzieć się czegoś z historii? W jaki sposób możemy poznawać historię?

WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ

Co to znaczy, że jakiś kraj jest wolny i niepodległy? Czy wolność jest ważna? Czy wszystkie kraje na świecie są wolne? Dlaczego niektóre kraje muszą walczyć o swoją niepodległość? Czy Polska zawsze była wolnym krajem? Jakiego dnia Polska świętuje swoją niepodległość i w jaki sposób?

BOHATER NARODOWY

Kogo nazywamy bohaterem narodowym? Dlaczego Leon nazwał tak swojego dziadka? Czy Leon i Halmer również zachowali się bohatersko? Czy Wy też kiedyś czuliście się bohaterami? A może ktoś, kogo znacie zachował się tak, że można go nazwać bohaterem? Kogo można uznać za współczesnego bohatera?

Zadanie kreatywne 10 min

Kontynuując rozmowę na temat patriotyzmu zapytaj uczniów, czy wiedzą co to jest PATRIOTYZM I KTO JEST PATRIOTĄ/PATRIOTKĄ?

Ważne, żeby podczas wypowiedzi dzieci podkreślać, że współcześnie patriotyzm przejawia się w czynnościach, które możemy wykonywać na co dzień. Patriota/patriotka: ma świadomość swojego pochodzenia i nie wstydzi się tego; okazuje szacunek symbolom narodowym; zna historię swojego kraju i chętnie dowiaduje się nowych faktów, odwiedza muzea czy miejsca pamięci, poznaje i słucha świadków historii; stara się poprawnie używać języka ojczystego;

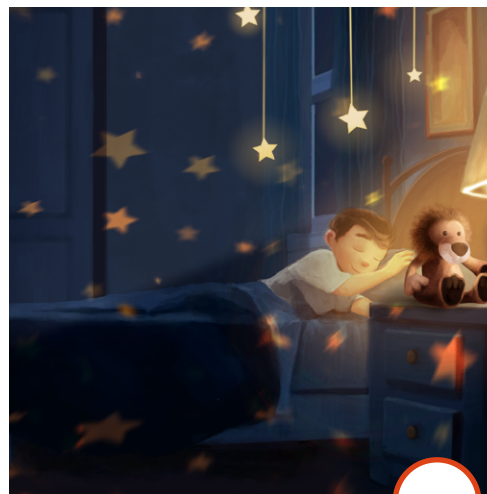
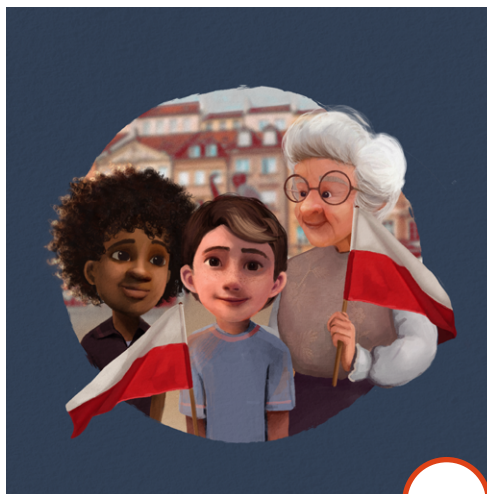
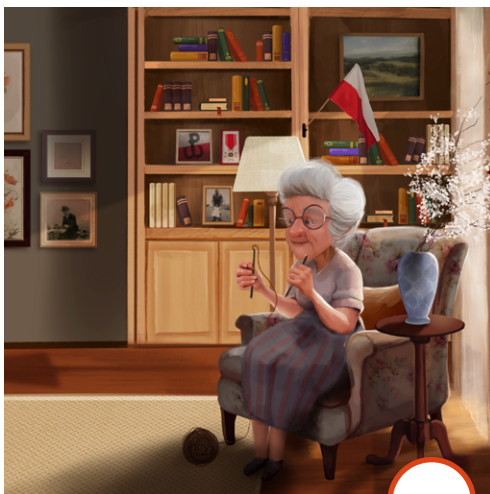
obchodzi święta narodowe np. wywieszając polską flagę, uczestnicząc w paradach czy marszach z okazji Święta Niepodległości; kibicuje polskim sportowcom; jeżeli jest pełnoletni/a chodzi na wybory; dba o miejsce, w którym mieszka segregując odpady, sprząając po swoich zwierzętach; angażuje się lokalne inicjatywy integrujące społeczność.

Następnie każdy uczeń otrzymuje fragment kolorowanki stworzonej na podstawie tegorocznego plakatu akcji BohaterON w Twojej Szkole – załącznik nr 2. Kolorowanka składa się z 4 kartek A4. Na plakacie znajduje się kilkanaście sytuacji – przykładów zachowań dzieci i dorosłych, którzy kochają swój kraj i o niego dbają. Dzieci kolorują swój fragment, a następnie łączą się w czteroosobowe zespoły, tak, aby każdy zespół miał kompletny plakat. Uczniowie na forum nazywają każdy z przedstawionych przykładów patriotyzmu

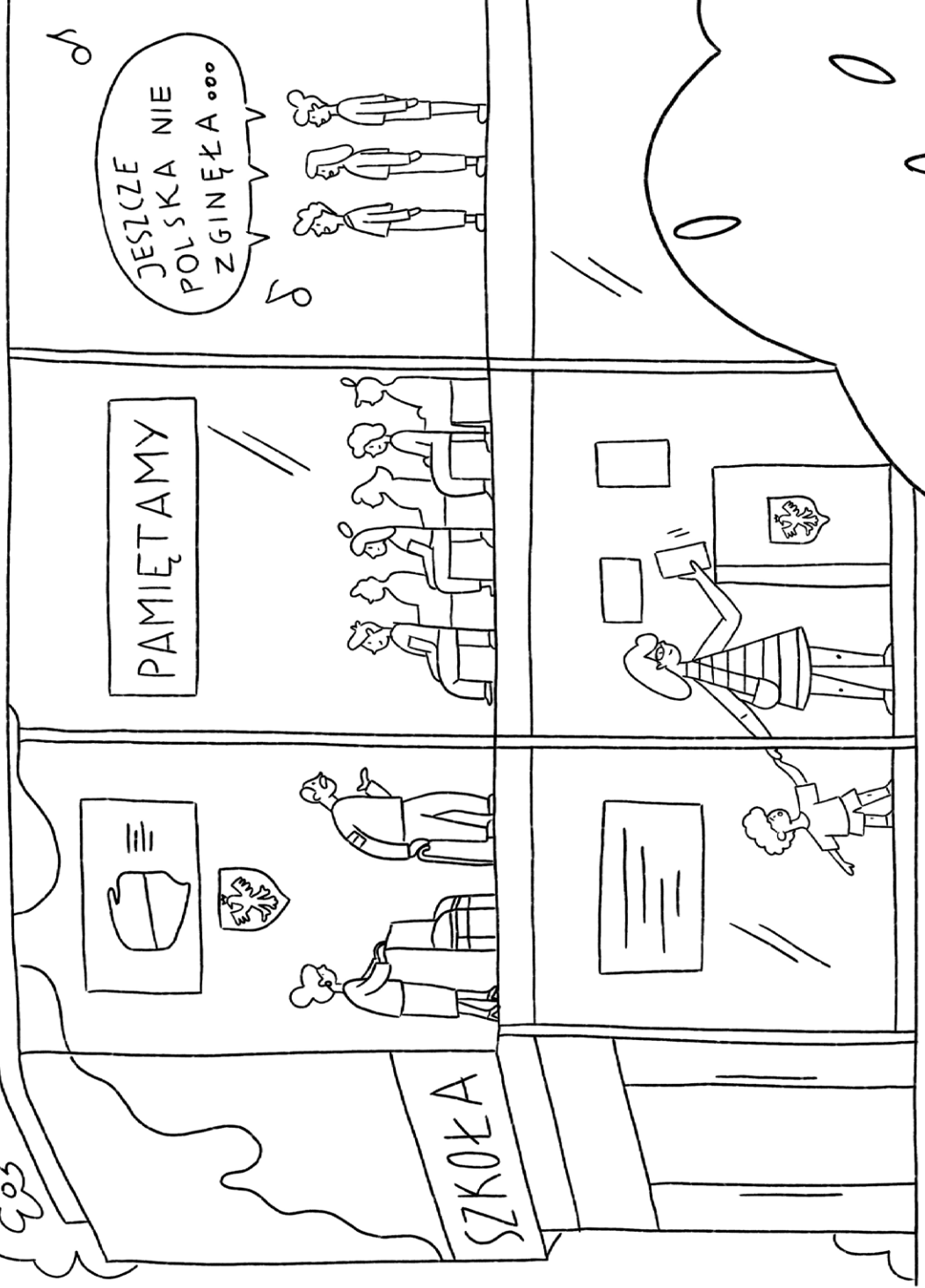
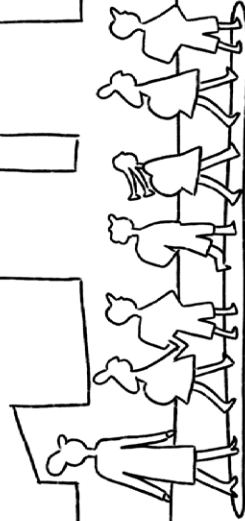
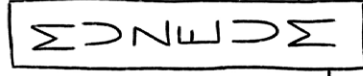
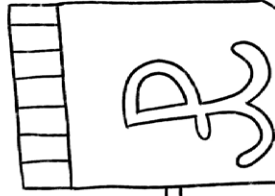
Podsumowanie 5 min

Na zakończenie zajęć nauczyciel proponuje ISKIERKĘ PRZYJAŹNI.

Dzieci stoją w kręgu, trzymając się za ręce. Prowadząca/y przekazuje dziecku stojącemu obok niej uścisk dłoni, wypowiadając słowa: Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niechaj powróci do moich rąk. Dzieci kolejno przekazują sobie uścisk dłoni. „Iskierka” musi wrócić do prowadzącego. Gdy „iskierka” wróci do prowadzącego mów: „Iskierka puszczona w krąg wróciła do mych rąk” Dziękuję wszystkim za wspólną pracę i zabawę.

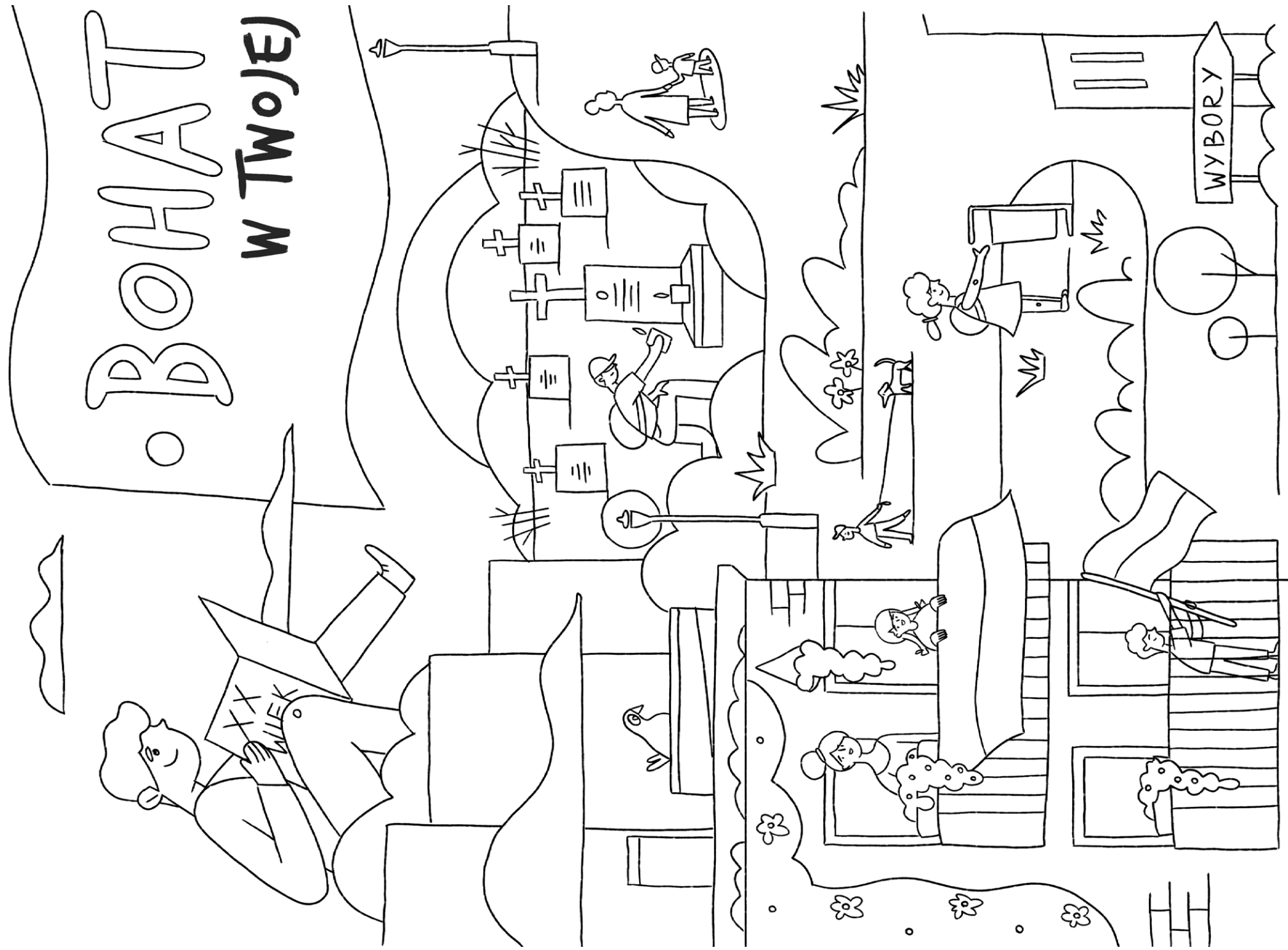

SKOLE 2023

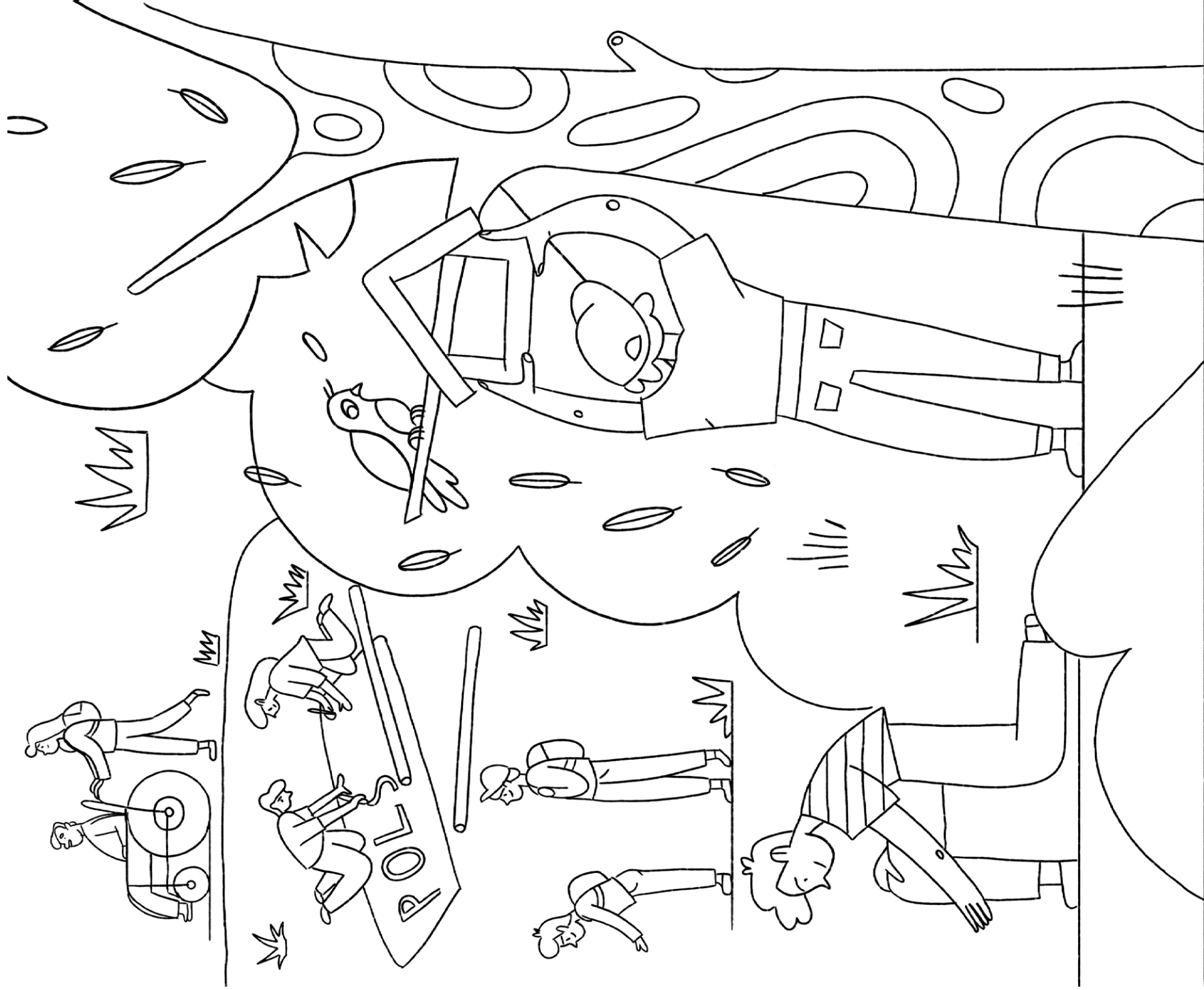
BOHAT

W TWOJEJ

BOHATERON
WŁĄCZ HISTORIĘ

DUMNI Z **U** **POWSTAŃCÓW**
POKAŻ, ŻE PAMIĘTASZ

